

Kultuurikomisjoni tegevuse ülevaade
Riigikogu XIII koosseisu IX istungjärk (14.01.2019 – 21.02.2019)

Kultuurikomisjoni koosseis

Esimees:	Aadu Must	(Eesti Keskerakonna fraktsioon)
Aseesimees:	Laine Randjärv	(Eesti Reformierakonna fraktsioon, kuni 05.01.2019)
Aseesimees:	Yoko Alender	(Eesti Reformierakonna fraktsioon, alates 11.01.2019)
Liikmed:	Krista Aru	(Eesti Vabaerakonna fraktsioon)
	Toomas Jürgestein	(Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon)
	Viktoria Ladõnskaja-Kubits	(Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon)
	Heljo Pikhof	(Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon)
	Heidy Purga	(Eesti Reformierakonna fraktsioon)
	Toomas Väinaste	(Eesti Keskerakonna fraktsioon)
	Tiina Kangro	(Fraktsiooni mittekuuluv saadik, alates 13.12.2018)
	Ivi Eenmaa	(Eesti Reformierakonna fraktsioon, alates 07.02.2019)

Istungite arv

IX istungjärgul pidas kultuurikomisjon kokku **12** istungit.

Eelnõude arv

IX istungjärgul kultuurikomisjoni menetlusse eelnõusid ei määratud.

Pärast IX istungjärgu lõppu jääb komisjoni menetlusse **2** otsuse eelnõu ja **6** seaduse eelnõu.

Istungite arv XIII koosseisus

Kultuurikomisjon pidas koosseisu jooksul **234** istungit, millest **2** oli erakorralist istungit, **6** avalikku istungit, **2** istungit oli koos sotsiaalkomisjoni ja ning **1** koos riigikaitsekomisjoniga.

Vastuvõetud seaduste arv XIII koosseisus

Menetluses olnud eelnõudest võeti vastu **26** õigusakti, millest **22** olid seadused ning **14** otsused.

IX istungjärgul kultuurikomisjoni menetluses olnud eelnõudest võeti vastu 7 seadust:

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seadus (799 SE)**

Seadusega luuakse võimalus rakendada õpilaste suhtes täiendavaid mõjutusmeetmeid eesmärgiga tagada turvaline, õppimist soodustav koolikeskkond. Turvalisuse tagamiseks, ohuolukordade ennetamiseks ning vajadusel sekkumiseks näevad muudatused ette õpilasele koolis keelatud esemete ja ainete loetelu ning võimaluse koolil rakendada täiendavalt mõjutusmeetet keelatud esemete äravõtmiseks ja hoiule võtmiseks.

Algataja: ühendatud eelnõud 505 SE (Eesti Reformierakonna fraktsioon) ja 729 SE (Vabariigi Valitsus)

Komisjoni esindaja: Heljo Pikhof

Menetlus: 505 SE menetlusse võetud 14.09.2017; I lugemine 16.11.2017;

muudatusettepanekute tähtaeg 30.11.2017, kl 17.15;

729 SE menetlusse võetud 16.10.2018; I lugemine 14.11.2018; muudatusettepanekute tähtaeg 28.11.2018;

Eelnõud ühendatud 17.01. Ühendatud eelnõu 799 SE II lugemine 30.01.2019; III lugemine 13.02.2019. Seadus jõustub 2019. aasta 1. septembril

- **Muinsuskaitseseadus (684 SE)**

Seadus sätestab muinsuskaitse põhimõtted ning reguleerib kultuurimälestiseks, muinsuskaitsealaks ja arheoloogiliseks leiukohaks tunnistamist, nende kaitset ja säilimise korraldamist. Eelnõu tasakaalustab senisest enam riigi ja mälestise omaniku õigusi ja kohustusi. Selleks sätestatakse eelnõuga otsuste tegemisele suurem paindlikkus. Seaduse alusel hakatakse kultuurimälestise ja muinsuskaitsealal asuva ehitise omanikule hüvitama Muinsuskaitseameti määratud uuringule ja muinsuskaitsele järelevalvele tehtud kulused. Seni mälestise omaniku kulul toimunud muinsuskaitse eritingimuste koostamine on eelnõu järgi edaspidi Muinsuskaitseameti ülesanne. Seaduse alusel suureneb mälestise säilitamiseks toetamise võimalus, suurenevad nii mälestise säilitamiseks eraldatud riigieelarvelise toetuse maht kui ka luuakse omandireformi käigus tagastatud ehitismälestise toetamise võimalus omandireformi reservfondist.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Aadu Must

Menetlus: menetlusse võetud 11.09.2018; eelnõu number 684 SE. I lugemine 26.09.2018;

muudatusettepanekute tähtaeg oli 10.10.2018; II lugemine 13.02.2019; III lugemine 20.02.2019. Seadus jõustub 2019. aasta 1. mail.

- **Kõrgharidusseadus (725 SE)**

Seadus korrastab ja lihtsustab kõrgharidusega seonduvaid regulatsioone. Suurendab paindlikkust nii üliõpilaste kui ka kõrgkoolide jaoks, soodustab kõrgkoolide vahelist koostööd, tugevdab ülikoolide ja ühiskonna seoseid ning võimaldab akadeemilistele töötajatele atraktiivse karjäärimudeli kujundamist. Seadusega ei muudeta kõrgharidussüsteemi põhialuseid, see tähendab tasuta õpet, kõrgkoolide ulatuslikku autonoomiat ja kolmeastmelist kõrgharidusõpet.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Aadu Must

Menetlus: menetlusse võetud 16.10.2018; Eelnõu number 725 SE; I lugemine 14.11.2018;

muudatusettepanekute tähtaeg oli 28.11.2018; II lugemine 13.02.2019; III lugemine 20.02.2019. Seadus jõustub 2019. aasta 1. septembril.

- **Tallinna Ülikooli seadus (726 SE)**

Seadusega nähakse ette ülikooli eesmärk, ülesanded, juhtimise ning rahastamise alused. Seadus on seotud kõrgharidusseadusega. Seadusega nähakse ette ülikooli vastutusala haridus-, humanitaaria-, loodus- ja sotsiaalteadustes, samuti kunstis, õpetajakoolituses ja kasvatusteadustes.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Toomas Väinaste

Menetlus: menetlusse võetud 16.10.2018; Eelnõu number 726 SE; I lugemine 14.11.2018; muudatusettepanekute tähtaeg oli 28.11.2018; II lugemine 13.02.2019; III lugemine 20.02.2019. Seadus jõustub 2019. aasta 1. septembril.

- **Eesti Kunstiakadeemia seadus (730 SE)**

Seadusega nähakse ette akadeemia eesmärk, ülesanded, juhtimise ning rahastamise alused. Seadus on seotud kõrgharidusseaduse eelnõuga. Seadusega nähakse ette akadeemia vastutusala kunsti, disaini ja arhitektuuri valdkondades, samuti tuuakse välja kõrgkooli ülesanne viljeleda kunsti ja teadust, mille hulka kuulub ka spetsiifiline teadusvorm - loomeuurimus.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Yoko Alender

Menetlus: menetlusse võetud 16.10.2018; Eelnõu number 730 SE; I lugemine 14.11.2018; muudatusettepanekute tähtaeg oli 28.11.2018; II lugemine 13.02.2019; III lugemine 20.02.2019. Seadus jõustub 2019. aasta 1. septembril.

- **Eesti Maaülikooli seaduse eelnõu (727 SE)**

Seadusega kehtestatakse Eesti Maaülikooli seadus, millega nähakse ette ülikooli eesmärk, ülesanded, juhtimise ning rahastamise alused. Eelnõu on seotud kõrgharidusseaduse eelnõuga. Eelnõuga nähakse ette ülikooli vastutusala maaelu ja maamajanduse arendamisega seotud valdkondades. Seaduse planeeritav jõustumise aeg on 1. september 2019. Uus juhtimismudel rakendub täies ulatuses 1. jaanuarist 2020.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Krista Aru

Menetlus: menetlusse võetud 16.10.2018; Eelnõu number 727 SE; I lugemine 14.11.2018; muudatusettepanekute tähtaeg oli 28.11.2018; II lugemine 13.02.2019; III lugemine 20.02.2019. Seadus jõustub 2019. aasta 1. septembril.

- **Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia seaduse eelnõu (728 SE)**

Seadusega kehtestatakse Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia seadus, millega nähakse ette akadeemia eesmärk, ülesanded, juhtimise ning rahastamise alused. Seadus on seotud kõrgharidusseaduse eelnõuga. Seadusega nähakse ette akadeemia vastutusala muusika ja teatrikunsti valdkondades, samuti akadeemia roll muusikaalase üldhariduse ja kutsehariduse edendamisel. Seadusega uuendatakse akadeemia juhtimisstruktuuri nähes ette, et akadeemia juhtorganiteks on nõukogu, senat ja rektor.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Laine Randjärv

Menetlus: menetlusse võetud 16.10.2018; Eelnõu number 728 SE; I lugemine 14.11.2018; muudatusettepanekute tähtaeg oli 28.11.2018. Seadus jõustub 2019. aasta 1. septembril.

Menetlusse jääb 2 otsuse eelnõu ja 6 seaduse eelnõu

- **Riigikogu otsuse eelnõu „Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele“ (21 OE)**

Eelnõuga tehakse Vabariigi Valitsusele ettepanek allkirjastada ja esitada ratifitseerimiseks 1960. aasta UNESCO haridusalase valdkonna diskrimineerimise vastane konventsioon.

Algataja: Eesti Keskerakonna fraktsioon

Menetlus: menetlusse võetud 07.05.2015; muudatusettepanekute tähtaeg 21.05.2015; algataja ettepanekul ei ole eelnõu esitatud täiskogu päevakorda.

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (207 SE)**

Eelnõu näeb ette koolilõuna toetuse määra ühe õpilase kohta. Koolilõuna toetuse alammäär ühe õpilase kohta on 1 euro õppepäevas. Koolilõuna toetuse jaotamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

Algataja: Eesti Keskerakonna fraktsioon

Komisjoni esindaja: Yoko Alender

Menetlus: menetlusse võetud 05.04.2016; I lugemine 17.05.2016; muudatusettepanekute tähtaeg 31.05.2016

Märkus: juba 2018.a. riigieelarves oli koolilõuna toetus põhikooli-, gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilase kohta päevas 1 eurot, mistõttu eelnõu 207 SE edasine menetlemine ei ole otstarbekas.

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (245 SE)**

Eelnõu näeb ette eraldada valdadele ja linnadele igal aastal riigieelarveline toetus, mis kataks haridusele tehtavatele kulutustele lisaks ka tugispetsialistide tööjõukulud. Seletuskirjas märgitakse, et tugispetsialisti teenuse tagamine on jäetud kohalike omavalitsuste ja koolide enda kanda. Kohalikud omavalitsused on väga erineva võimekusega ning väiksemad neist ei saa oma koolidele tihtipeale ühtegi tugispetsialisti majanduslikult lubada. Selline olukord seab haridusliku erivajadusega õpilased ebavõrdsetesse tingimustesse, kus tugispetsialistide kooli palkamine sõltub kohaliku omavalitsuse ja kooli majanduslikest võimalustest.

Algataja: Eesti Keskerakonna fraktsioon

Komisjoni esindaja: Laine Randjärv

Menetlus: menetlusse võetud 17.05.2016; I lugemine 20.10.2016; muudatusettepanekute tähtaeg 03.11.2016

Märkus: erivajadustega õpilaste õppekorraldust reguleeriti Valitsuse algatatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise ning sellega seondvalt teiste seaduste muutmise seadusega (eelnõu 519 SE), mis võeti Riigikogus vastu 10.01.2018, mistõttu eelnõu 245 SE edasine menetlemine ei ole otstarbekas.

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu (611 SE)**

Eelnõuga luuakse võimalus direktorite töö- ja arengualaseks keskseks hindamiseks. Hindamiseks moodustatakse hindamiskomisjon, kuhu kuuluvad vähemalt koolijuhtide esindaja, Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja ning kooli pidajate esindaja. Kõiki põhikooli ja gümnaasiumi direktoreid hinnatakse vähemalt ühel korral viie aasta jooksul. Hinnatakse direktori vastavust kvalifikatsiooninõuetele sh riigikeele oskuse nõude täitmist ja juhtimiskompetentse. Kompetentsi all peetakse silmas direktori tegevust oma organisatsiooni ja hariduspoliitika eesmärkide täitmisel

Algataja: Eesti Reformierakonna fraktsioon

Komisjoni esindaja: Aadu Must

Menetlus: menetlusse võetud 05.04.2018; I lugemine 15.05.2018; muudatusettepanekute tähtaeg oli 29.05.2018.

- **Koolieelse lasteasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (731 SE)**

Eelnõu näeb ette tagada kodulähedane tasuta lasteaiakoht kõigile lastele üle Eesti.

Algataja: Eesti Vabaerakonna fraktsioon

Komisjoni esindaja: Heljo Pikhof

Menetlus: menetlusse võetud 18.10.2018; I lugemine 13.12.2018; muudatusettepanekute tähtaeg 02.01.2019, kl 16.00

- **Keeleseaduse muutmise seadus (756 SE)**

Eelnõuga sätestatakse, et ettekirjutuse täitmatajätmise korral on rakendatava sunniraha ülemmäär juriidilistele isikutele 5120 eurot. Füüsilistele isikutele jääb kehtima senine sunniraha ülemmäär 640 eurot. Seletuskirjas märgitakse, et eelnõu eesmärk on parandada keeleseaduse täitmist, motiveerida asutuste juhte ja ettevõtjaid positiivselt, panustamaks enam töötajate eesti keele õppesse. Eelnõu võimaldaks Keeleinspeksioonil tulemuslikumalt teostada järelevalvet keeleseaduse täitmise üle.

Algataja: Tarmo Kruusimäe, Helir-Valdor Seeder, Priit Sibul, Madis Milling, Hardi Volmer

Komisjoni esindaja: Toomas Jürgenstein

Menetlus: menetlusse võetud 15.11.2018; I lugemine 17.01.2019; muudatusettepanekute tähtaeg 31.01.2019, kl 17.15

- **Autoriõiguse seaduse muutmise seadus (757 SE)**

Eelnõu näeb ette, et valdkonna eest vastutav minister kehtestab määrusega audiovisuaalse teose ja teose helisalvestise isiklikeks vajadusteks kasutamise kompenseerimiseks tasu maksmise korra ning salvestusseadmete ja -kandjate loetelu ning makstava tasu suuruse salvestusseadme kohta.

Algataja: Tarmo Kruusimäe, Priit Sibul, Madis Milling, Hardi Volmer

Menetlus: menetlusse võetud 15.11.2018; I lugemine 24.01.2019; muudatusettepanekute tähtaeg 07.02.2019

- **Riigikogu otsuse eelnõu "Ettepanek Vabariigi Valitsusele Eesti alus- ja koolihariduse ühtseks ja eestikeelseks muutmiseks" 774 OE**

Otsuse eelnõu kohaselt saab Vabariigi Valitsuse ülesande muuta Eesti alus- ning koolihariduse muuta eestikeelseks. Seadusandja poolt ei ole sellele takistusi, kuid tal tuleb autorite hinnangul anda täitevvõimule ülesanne koostada sellekohasele poliitilisele otsusele kõikehõlmav rakendusplaan, sealhulgas koostööst omavalitsustega.

Algataja: Eesti Reformierakonna fraktsioon

Menetlus: menetlusse võetud 06.12.2018; muudatusettepanekute tähtaeg 20.12.2018, kl 17.15

Arutelud täiskogus

1. Peaministri ülevaade teadus- ja arendustegevuse olukorrast ning valitsuse poliitikast selles valdkonnas
(16.01.2019)

2. Kultuuriministri ettekanne Riigikogus „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“ täitmise kohta
(30.01.2019)

Parlamentarsed kuulamised

1. Kõrgharidusseaduse eelnõu (725 SE I), Tallinna Ülikooli seaduse eelnõu (726 SE I), Eesti Maaülikooli seaduse eelnõu (727 SE I), Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia seaduse eelnõu (728 SE I) ja Eesti Kunstiakadeemia seaduse eelnõu (730 SE I) - arutelu huvirühmadega (14.01.2019)

Kutsutud: Haridus- ja teadusminister Mailis Reps, Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Indrek Reimand, haridusseadustiku juht Sille Uusna ning kõrghariduse osakonna juhataja Margus Haidak;

Rektorite Nõukogu: Eesti Maaülikooli rektor, nõukogu juhataja esimees Mait Klaassen, Tartu Ülikooli rektor Toomas Asser, Tallinna Tehnikaülikooli rektor Jaak Aaviksoo, Tallinna Ülikooli rektor Tiit Land, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor Ivari Ilja, Eesti Kunstiakadeemia rektor Mart Kalm, Tartu Ülikooli õigusnõunik Aliis Liin ning Rektorite Nõukogu tegevsekretär Hanna Kanep;

Rakenduskõrgkoolide Rektorite Nõukogu: Tartu Tervishoiu Kõrgkooli rektor, nõukogu juhataja esimees Ulla Preeden ning Tallinna Tehnikakõrgkooli rektor Enno Lend;

Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingu juhataja aseesimees Tanel Linnus;

Eesti Üliõpilaskondade Liidu juht Britt Järvet ja avaliku poliitika spetsialist Eva Liina Kliiman;

Akadeemiliste ametiühingute esindajad Vladimir Viies, Martin Aidnik ning Peep Peterson; Eesti Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere

2. Peaministri ülevaade teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonistrateegia 2014-2020 elluviimisest (15.01.2019)

Kutsutud: Peaminister Jüri Ratas, Riigikantselei strateegiadirektor Henry Kattago ning strateegiabüroo nõunik Anne Jürgenson

3. Kõrgharidusseadus (725 SE I) - arutelu huvirühmadega (15.01.2019)

Kutsutud: Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Indrek Reimand, haridusseadustiku juht Sille Uusna, teadusosakonna juhataja Katrin Pihor ning Keemilise ja bioloogilise füüsika instituudi direktor Urmas Nagel ja nõukogu esimees Martti Raidal

4. Kultuuriministri ülevaade "Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020" elluviimisest (22.01.2019)

Kutsutud: Kultuuriminister Indrek Saar, Kultuuriministeeriumi kanstler Tarvi Sits, kunstide asekanstler Hillar Sein, kultuuriväärtuste asekanstler Merilin Piipuu, kultuurilise mitmekesisuse asekanstler Piret Hartman, arendusjuht Merle Männik, kommunikatsiooniosakonna juht Meelis Kompus ning ministri nõunik Silver Meikar

5. Kõrgharidusseadus (725 SE I) - arutelu huvirühmadega (22.01.2019)

Kutsutud: Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusosakonna juhataja Katrin Pihor ja haridusseadustiku juht Sille Uusna ning Tervisetehnoloogiate Arenduskeskus AS arendusjuht Hardi Tamm

Arvamuse andmine

1. Riigikogu otsus „Rahvastikupoliitika põhialused aastani 2035“ (779 OE) - arvamuse andmine sotsiaalkomisjonile (24.01.2019)